

ሆ ሆ ይ! ጥጃ ለጅብ?

ወንድሙ መኩንን

“አይሰማ ጆሮ፣ አይውጥ ጉሮሮ” ይሉታል አበው ሲተርቱ። ሌላው የምወደው አባባል “ጆሮ ምነው አታድግም?” ቢሉት “ይኸን ሁሉ ጉድ እየሰማሁ እንዴት ልደግ?” ብሎ ያለው ነው። አንዳንዴ አንድን አስዳናቂ ነገር በቀጥተኛ አማርኛ ቢሉት አንጀት ስለማያርስ ዘይቤዎች በበለጠ ያብራሩታል። የኢትዮጵያው ጠቅላይ ሥቃይ መለስ፣ ዜናዊ ሕዝቡ በነገር እየነገተላቸው ሲያስቸግሩአቸው አንዴ ንድፍ ብሎአቸው “እኔስ የሰለቸኝ፣ የአማርኛ ተረትና የአፋር ባጆት ነው።” ሲሉ ተደምጠዋል። የአማርኛ ተረትና ምሳሌ እርቃናቸውን ያስቀራቸዋል!

ወያኔ በመባል የሚታወቀው የዘራፊ ቡድን በሚያስደንቅ አኳኋን የስልጣን ልጓም ከጨበጠ ወዲህ ብዙ ብሔራዊ ጥቅሞችን አሳልፎ እንደሸጠ ጸሐይ የሞቀው ሆኖ ነው። ገንዘብ ካየ ይኸ የወንበዴዎቹ መንጋ የእናትንም ሬሳ ከመሸጥ የማይመለስ የሽክርቤት ሻይሎክ ነው። በረሀ እያለ ያካሄድ የነበረውን ተራ ውንብድና አቶ ገብረመድኅን አርአያ ቁልጭ አድርገው አንድም ሳያስቀሩ እንደመስታውት አሳይተውናል። ኢግላን፣ አሊጤና፣ ባድሜን፣ ጾሮና፣ ዛላ አንበሳንና መላውን የኢሮብን መሬት እንዳለ ለሌብነት አስተማሪው፣ ለሻዕቢያ በዱቤ እንደቸበቸው በታላቁ ሴራ መጽሐፋቸው አስተምረውናል። ነገሩ፣ “ማን ይናገር የነበረ፣ ማን ያርዳ የቀበረ” ነዋ! የትግራይ ሕዝብ መሬቱን አላስረከብም ብሎ ባነሳው ግርግር፣ ሌላው ኢትዮጵያዊ ወንድሙ ደርሶለት የደም ዋጋ ከፍሎ ውሉን አፈር ድሜ ቢያስገጠውም፣ መዘዙ እስከዛሬ ድርስ ተምዞ አላልቅ ብሎአል። ኢትዮጵያውያን በደማቸው የተባባዙትን መሬት መለስ ዜናዊ በቅልጥፍናቸው አልጆርስ ድረስ ሂድው አስረከበው መጡ። አባ ግድየልሽን ማን ጠይቆአቸው? የትግራይ ሕዝብ ግን ወይ ፍንክች! ወደፊት ከአቶ ገብረመድኅን አርአያ ጋር አንዳንድ ጉዳዮችን በሰፊው ልንዳስሰ በዕቅድ አሳድረንዋል። ዛሬም ይኸ የወንበዴ ቡድን በተለምዶ መንግሥት ሆኖም ያንኑ የበረሀ ውንብድብናውን በሰፊው ቀጥሎበታል። ሊትወው ክቶ አልሆነለትም። ሌባ ላመሉ ዳቦ ይልስ የለ! ሲልከሰከስ የተጠናውተው ሰይጣን መቸ በቀላሉ ይለቀውና! ጠብልም እዚህ ላይ ዱልዱም ነው። ዛሬ ወያኔ አገሪቷን ያለ ባሕር በር አስቀርቷታል። ወልቃይት ጠገዴን ከጎንደር አውጥቶ ወደ ትግራይ ከቶታል። ነገሩ ካንዱ ከፍለ ሀገር መሬት ቆሮሶ ወደሌላው ማሸጋሸግ ይኸን ያህል ባላስመረረን ነበር። ትግራይም የኛ ናት። አገራችን ናት። ግን ትግራይን እንደገንዘቡ ስለሚቆጥራት (ትግራይዎች ኡ! ኡ በሉ! ተዋርዳችኋል!) ነገ ትርፍ ካገኘ ከመቸበችባት ወደ ኋላ እንደማይል ስለተረዳን ጥሩ ዋጋ እንድታወጣለት አቅዶ ኢያሰባትና እያደለባት መሆኑ ታይቶን ነው እንልፍ የሚነሳን። ጠርጥር! “አለማታለሁ” አለ? “አደልባታለሁ” ቢለን ግልጽ ይሆን ነበር። ከዚያም አልፎ የአጼ ቴዎድሮስን የትውልድ ስፍራ፣ ሁመራንና መተማን ለሱዳን ሸጦታል። በአገሪቱ ያሉትን ለም መሬቶች ለሳውዲ አረቢያ እየቸበቸበ ነው። ትንሺቱ ጅቡቲ ሳትቀር ከዚህ ወንበዴ አማካይነት ከኢትዮጵያ ከምትገፈው የወደብ ከፍያ መልሳ የኢትዮጵያ መሬት በርካሽ እየገዛች ባለርስት ሁናለች። “ትንሽ ቆሎ ይዘህ ከአሻሮ ተጠጋ” ይሉህል ይኸ ነው። ሱልጣን ኢብራሂም እብን አህመድ ትንጥዬ ቦታ አሰብ ሰላጤ ውስጥ ለመርከብ ማረፊያ ለሩባቲኖ ኩባንያ (Rubattino company) ሽጦ አልነበር ጣሊያን ኤርትራ የምትባል ቅኝ አገር ለመፍጠር በቅታ ዛሬ ወደብ አልባ ያረገችን? ጂቡቲ ታሪክ ላትደግም ምን ያግዳታል፣ ከሀዲዎች ኢትዮጵያን እስካስተዳድሩአት ድረስ? ዕድሜ ለወያኔ፣ አሁንም የወደብ ጥገኛዋ ሁነናል። አንድ ሰሞን መርካቶ ለአንድ የሩቅ ምሥራቅ ቱጃር ሊቸበቸብ ነበር ሲባል ሰምተን ነበር። ውሉ የት ደረሰ? መርካቶ እስከዛሬ ካልተሸጠች፣ አይቀርላትም። አንድ ቀን ጆሮ ግንደን ብሏት ኢትዮጵያዊነቷ ተሰርዞ እርፍ ትላታለች።

ወያኔ ገንዘብ ከሸተተው ይሉኝታ አያውቅም። ድሮውንስ ቢሆን ኢትዮጵያዊ ይሉኝታ መቸ ተፈጠረበትና? እንኳ ኢትዮጵያዊ ይሉኝታና ሽታውም ባጠገቡ ዝር ብሎበት አያውቅም። አባሎቹ ሲሰርቁ ቢያዙ “ምን አባክ አገባህ/አገባሽ?” ብለው መልሰው የሚያፈጡ ዓይን አውጣዎች ናቸው። “የሌባ ዓይነ-ደረቅ መልሶ ልብ ያደርቅ” ይሉታል ይኸ አይደል? ወያኔን በአስታውሰኩ ቁጥር አንድ የዛሬ 22 ዓመት ገደማ ያጋጠመኝ ሌባ ትዝ ይለኛል። ከጓደኛዬ ጋር ከፕያሳ ስድስት ኪሎ ለመሄድ ታክሲ ልንሳፈር በሩን ስከፍት አንድ ሰው ተንደርድሮ መጥቶ ገፍቶሮኝ ሸፌሩን “ማርካቶ” ይለዋል። መገፋቴ ሲደንቀኝ እጁ የውስጥ ደረቴ ኪስ ገብቶ ሲበረብረኝ አገኘሁት። በደሙ-ፍስ ያዘኩት። በሰውነት ከኔ የማይሸል ነበረና እጁን ከኪሴ ፈልቅቄ አውጥቼው ሳላውቀው በኃይል ጠመዘዘኩት። አቶ ሌባ ሆዬ በሱው ብሰበርት በጣም ተቆጣኝ። ኩስትር ብሎ ዓይን ዓይኔን እያየ “በቃ ነቅተህል! ምን መዝዘ ትልብኛለህ። ልቀቀኝ! የማነው ሞዛዘ! ፋራ!” ብሎ እንድብራቅ ሲጮኹብኝ ግራ ተገባሁና ያጠፋሁ መስሎኝ ለቀቅኩት። ከመደናገጤ የተነሳ የተተኮሰባት ድኩሳ መስልኩ። በኋላ ነገሩ ገርም አለኝና ሳላሰበው ሳቄን አወካሁት። እጁን እያሻሸ፣ “ገና ሳምንት ትስቃለህ! ጀዝባ!” ብሎኝ ምንም እፍረት ሳያሳይ እየተጀነ አንዳንዴም ዘር እያለ እየተገላመጠኝ መንገዱን ቀጠለ። ያ ዓይን አውጣ ሌባና ወያኔዎች አንድ ናቸው። ወያኔዎቹ ባይብሱ! በነገራችን ላይ ወያኔና ዱሩየዎች አብረው እንደሚሠሩ ታውቃላችሁ? እጅና ጓንት ሁነዋል። ስም ማጥፋት እንዳይመስላችሁ። ዕውነቱን ነው። በሌባች ተባባሪዎቻቸው አማካኝነት ነበር የፕሮፌሰር አሰራትን (ነብሳቸውን በገነት ያኑርልን) በርሳ አስነጥቀው በውስጡ የተገኘውን ሰነድ ምንም ሳያፍሩ በጋዜጣቸው ያስወጡት። የጋዜጠኛው ማስታወሻ ደራሲ ተስፋዬ ገብር አብ ይጠየቅ። የኢሰመጉን ቢሮ በዱሩዬዎች አሠብረው ንብረትና ሰነድ እንዳሰረቁ አንድ የኮበለለ የፓሊስ መኩንን ከነመረጃው ለዓለም አጋልጧል።

አገር ቤት ያጣጧፋትን ማጭበርበር ውጭ አገርም ተያይዘውታል። ማጭበርበሪያ ዘዴአቸው በየጊዜው ይለዋወጣል። አንድ ሰሞን በየኤምባሳው የቅጥረኛ ወኪሎቹ አማካይነት ስደተኛውን ሁሉ አዲስ አበባ ውስጥ የከተማ መሬት እንሰጣችሁአለን፣ ኑ ተደራጁ

ብለው ልባቸው ውልቅ እስኪል ስበኩአቸው። ይኸን የጠላት ቅጥረኛ ለመታገል ቆርጠን የተነሳን ስደተኞች ወንድሞቻችንና እህቶቻችንን ለማስጠንቀቅ ያደረግነው መሯሯጥ በወያኔ አፍዝ አደንግዝ ድግምት ከሸፈብን። አባሻ ሆኖ ተንጋግቶ ገባለት። የከተማ መሬት በአቋራጭ ተግኝቶ! የወያኔ ባለሟሎች ያንን ሁሉ የስደተኛ አድራሻ ሰብሰው። “ያውላችሁ፣ ኢትዮጵያውያን ተበደልን ብለው ጥገኝነት ይጠይቃሉ፣ ዳሩ ግን ከአንዳንድ ጽንፈኞች በስተቀር አብዛኛው ኢትዮጵያዊ ከኛ ጋር ተባብሮ ይሠራል” በማለት የብዙ ሺ ሰዎች ስምና አድራሻ ለየመንግሥታቱ የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር መሥሪያ ቤቶች አስረክቡ። ለዕውነትኛው ደጋፊአቸው የተወሰኑ መሬቶችን ሰጥተዋቸው፣ የተቀሩትን፣ “ሥጋ የለም መረቅ ጠጡ” ብለው ሸጉአቸው። ያሰያዙትም ገንዘብ እንዳለ ውሀ በላው።

ቀጥለው ሁለተኛ ዙር እቅዳቸውን አንድግብው ብቅ አሉ። “ኑ! ንዋያችሁን አገር ቤት አፍስሱ” (investment) ብለው ውጭ አገር ነዋሪ ኢትዮጵያውያንን ጋበዙ። አንዳንዱ አላዋቂ የዋህ አገሩን የረዳ መስሎት፣ “እምን አካባቢ ንዋዬን ላፍሥ (invest) ብሎ ምክር ጥየቃ ገባ። ለዚህ ጉዳይ የሰለጠኑ ምላሳቸው ጥሬ ይሚቆላ ካድሬዎች መንግሥት የእርሻ መሬት እንደሚሰጣቸውና፣ አበባ ተክሎ ወደ ውጭ መላክ እንደሚያዋጣና ተወዳዳሪ የማይገኝለት የትርፍ ጥገት መሆኑን አሳመኑአቸው። ተደራጁ ተባሉ። ገንዘብ ሰብሰቡ ተባሉ። ጅሎቹ እንደተባሉት አደረጉ። ቱጃር የመሆን ሕልማቸው ግን ወያኔ ገንዘባቸውን እኪሱ ከከተተ በኋላ፣ ደብዛው ጠፋ። መሬቱም አልተሰጣቸው፣ አበባውም አላበበ፣ ገንዘባቸውም አልተመለሰላቸው። እዬዬ ቢሉ ማን አዝናላቸው?

ሰለተኛው ዙር ዕቅዱ በሚሌኒየም ሳቢያ ሚልዩን በሚሊዮን ዶላር ሐይቅ ሊዋኙ የነደፉት ነበር። ከየአንዳንዱ ሚሌኒየም ኢትዮጵያዊ ቱሪስት ቢያንስ ቢያንስ አንዳንድ ሺ ዶላር ሊመነትፉ ተመን አውጡ። የለየላቸው ቁጭ በሉዎች ከሎንዶን ኢምፖርት አደረጉ (ወደ አገር አስገቡ)። ይኸ ዝግጅት የ1997 ምርጫን ተከትሎ የጨፈጨፉት የንጹሐን ደም ገና ቀለሙ ከአስፋፋቱ ላይ ሳይለቅ ነበር። የቅንጅት መሪዎች “በአገር ክህደት ወንጀል” ተከሰው ወህኒ ታገረዋል። አንዳንድ ሞኛሞኝ ወገኖችን በአፍዝ አድንግዞቹ ድግምት ተታሎ ሊቀላቀላቸው ስንቅ ሲሰንቅ ደርሰንበት፣ ኡ ኡ ብለን ጮኸንበት። “ጥቁር ውሻ ውላድ” ተብሎ ተገጠመበት። አብዛኛው ኡኡታችንን ሰምቶ ጉዞውን ቢሰርዝም፣ ሌሎቹ፣ ገንዘባቸውን ቋጥረው፣ በብዙ ዋጋ የአይሮፕላን ቴኬት ገዝተው “አፍንጫችሁን ላሱ” ብለውን ገቡ። መለስ ዜናዊ ከነሚስታቸው [\(ውይ ምስኪን!! ሲያሳዝኑ! ኑር “ቀዳማይ” እመቤት አዜብ መስፍንን እንደሚያገላታቸው አይችሉ?\)](#) በሱዳንኛ ሲደንሱ በቴሌቪዥን መስኮት ከማየት በስተቀር ያገኙት አንዳችም ፋይዳ አልነበረም። ለንዶን ላይ ያደረግነው አከባቢ እትዮጵያ ውስጥ ከተደረገው ይበልጥ ኢትዮጵያዊ ደርዝ (style) ነበረው።

እኔ የሚገርመኝ፣ የሚታለል ሕዝብ ብዛቱ! ተታሎ! ተታሎ! ተታሎ አለማለቁ! አንዱ ተሞሽልቆ ሲውጣ በብረት ዓይነት እያየ ሌላው ሊላጭ መግባቱ! ሰሞኑን ጀሮን ጭው ከሚያድረጉት ውስጥ ለውስጥ ከሚሸሎከሎከት ዓባይት ጉዳዮች መሐል፣ የይሉኝታ ሽታ (DNA) ዝር ያላለበት የዘመናችን ዓይን-አውጣ ቡድን በየትላልቅ የዓለም ከተሞች በወኪሎቹ አማካይነት የሚያደርገው የገንዘብ ፍለጋ መልከስከስ ነው። አሁንስ ብሶበታል። ኢትዮጵያ ውስጥ የሚንቀሳቀሱት የሰብዓዊ መብት ድርጅቶች፣ የሙያ ማህበራት፣ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች ምንም ዓይነት የገንዘብ ዕርዳታ ከውጭ እንዳይደርሳቸው ሕገ-አራዊት ነድፎ አንቀጽ ቋጥሮ ጥርቅም አድርጎ በሩን ዘግቶባቸዋል። ይኸን ካደረገ በኋላ የራሱን የልመና ኮሮጆ አንጠልጥሎ፣ ያለምንም ሀፍረት በዓለም አቀፍ መንግሥታዊ ድርጅቶች ድጃፍ “ስለ-አመብርሀን” መጽውቱኝ፡ኢያለ ልመናውን በሞኖፖል ተያያዘው። ታዲያ ምን ያረጋል፣ ቢሯሯጥም ቋቱ ጠብ አላለለትም። በሌላ በኩል ደግሞ፣ “አሁን በሌሎች በሩን ሰለጠረቀምኩት፣ ወጭ ያለው ኢትዮጵያዊ ለሎችን መርዳት ስለማይችል፣ ገንዘቡን ለኔ የሚያስረክብበትን ዘዴ ልቀይሰ” ብሎ የተነሳ ይመስላል። ጨዋ ለመምሰል መጀመሪያ [በዓይጋ](#)² በዋልታ የመረጃ ማዘቢያ ድረ-ገጻች ላይ ኢትዮጵያውን “ደለራችሁን፣ ፓውንዳችሁን፣ የናችሁን እንዳለ በአገራችሁ ባንክ ማስቀመጥ ትችላላችሁ” ብሎ አወጀ። የሰማውም የለ። መልሳችሁ መውሰደም ብትፈልጉ በዚያው ባስቀመጣችሁት አገር ገንዘብ (currency) ይሰጣችሁአል” እያለ ወተወተ። ማን ሰምቶት! እነዚያን ድረ-ገጻች የሚያነብ ኢትዮጵያዊ በቁጥር ኢምንት ነበርና አመርቂ ውጤት አልተገኘም። ለ ዲ ኤል ኤ ፓይፐር በየወሩ 50 ሺ ዶላር ከየት መጥቶ ይከፈል? ጉድ ፈላ። ወያኔ ኤምባሲ ለተለያዩ ጉዳይ የሚሄዱትን “ጠቃሚ መረጃ” እያለ ይጠቁማቸው ገባ። አልሆነም። አሁን ግን ነገሩ ዓይኑን አፍጦ መጣ። በታወቁት የወያኔ ቅጥረኛ አውደልዳዮች (ካድሬ) እና ለንዶን ውስጥ ከሚኖሩት፣ እነዚያ [ዓባይ ሜዲያ ድረ-ገጽ](#) “ወያኔ! ወያኔ! ወያኔ”³ እያለ ታርጋቸውን ግምባራቸው ላይ በለጠፈባቸው ሆድ አደር ከርሳሞች አማካይነት ያንኑ ዓይጋ ድረ-ገጽ ላይ ያያችሁትን ፎርም በገፍ እያባዛ በየሬስቶራንቱና በየመሽታ ቤቱ እያስዘረ መከፋፍል ጀምሯል። አልሰሜን ግባ በልው!! ሆ ሆ ይ! ጥጃ ለጅብ አደራ ይሰጣል እንዴ! ገንዘቡን መጣያ ያጣ ኃብታም ካለ ደግ።

እንግዲህ ወያኔ የማጭበርበር መሣሪያውን ወልውሎ በመጣ ቁጥር ከማስጠንቀቅ በሻገር የምናደርገው ነገር አይኖርም። ከዚህ በፊት ተናግረናል። አስጠንቅቀናል። “እምብየው!” ብለው ሂደው ተበሉ። አሁንም ይኸውና አዲስ ዘዴ አንግቦ ሊያጭበረብራችሁ ተነስቷል። አሁንም አዳማ፣ “እምቢ” ብለሽ ሂደሽ የእሳት ዕራት ከሆንሽ፣ እኛ የምንለው፤ “ወደሽ ከተደፋሽ ቢረግጡሽም አይክፋሽ” ነው። እሰየው ከማለት ባሻገር ከንፈር የሚመጥላችሁ እንደማይኖር ከወዲሁ ዕውቁትና ጥጃችሁን ለጅብ በአደራ ከማስረከብ ታቀቡ።

¹ <http://www.youtube.com/watch?v=gmEmryaheLk>
² http://www.aigaforum.com/How_to_Open_Account_from_diaspora.pdf
³ <http://abbaymedia.com/News/?p=2268>